

Den antinasjonale feilen

Av Reidar Knutsen

Sol Temayüllü hadde 15 Mai et innlegg på maoisme.no hvor han i praksis argumenterer mot mine to tidligere innlegg på maoisme.no som omhandler det nasjonale spørsmålet.

Sol skriver følgende om bruk av nasjonale paroler i kampen mot avgivelse av norsk suverenitet til EU:

Om dette virkemiddelet virkelig avgjorde at Norge ikke sluttet seg til EU, trenger ikke vi kommunister å bekymre oss over, siden det eksisterer mange flere politiske aktører, mye sterkere enn kommunistene, som bruker dette virkemiddelet.

Vår oppgave som kommunister er å jobbe tett med massene. Vi springer ut fra massene, og skal fungere som fortropp for massene. Vi skal lære av dem, systematisere tanker og kunnskap fra dem og gi det tilbake til massene. I denne prosessen må vi analysere tankene fra massene og analysere klassekarakteren til dem. Marx skrev at «de herskende tanker er de herskende klassers tanker». Årsaken til denne påstanden til Marx er at det er de herskende tanker som kontrollerer instrumentene i samfunnet som sprer tanker. – Det er disse som eier massemedia, kontrollerer de store IT selskapene som sensurerer tanker de ikke liker, og promoterer tanker de liker. Det er disse som ansetter samfunnsvitere og finansierer en hærskare av tankeutviklere og tankepredere.

Det er derfor slik at også de dypeste lagene i proletariatet er influert av borgerlige tanker. For at revolusjon skal bli mulig, er det nødvendig å rense vekke tanker hos massene som står i veien for at de kan se på revolusjon som mulig, og sprer hos dem tanker som gjør at de ser på revolusjon som

nødvendig.

Kommunistene skal tjene massene. Det betyr at alle politiske kamper som er viktige for massene også er viktig for kommunistene. Som en konsekvens av dette kan vi ikke overlate til andre politiske aktører politiske kamper som er viktige for massene. Om det er slik at vi mener nasjonale argumenter og paroler tjener massenes interesser, så kan vi ikke overlate til andre politiske aktører å lede disse kampene, mens vi selv melder oss ut. Sol tar altså feil når han hevder at vi ikke trenger å bekymre oss over om nasjonale argumenter er viktig i kampen mot EU. Vi må faktisk vurdere og ta stilling til om de nasjonale argumentene spiller en progressiv rolle eller ikke.

Sol skriver videre:

Å bruke argumenter som i stedet fokuserer på internasjonal solidaritet med arbeiderne som undertrykkes hardere på grunn av EU og nyliberale økonomiske forhold som påtvinges av EU, har større potensial til å faktisk utvide andelen av befolkningen som er mot EU, og hjelpe kommunistene med å skille seg ut fra andre politiske aktører som også jobber mot EU.

Er det en motsetning mellom fokus på internasjonal solidaritet og nasjonale argumenter, eller er det mulig å argumentere for begge deler? Sol framstiller det som om vi må velge enten argumenter for internasjonal solidaritet, eller nasjonale argumenter. Jeg mener dette er helt feil. Faktisk er det slik at det å holde fast på den norske sjølråderetten mot å avgi suverenitet til det imperialistiske EU prosjektet tjener arbeidere og undertrykte som undertrykkes av EU imperialismen. Jeg vil sterkt oppfordre alle kommunister til å ta stilling for eller mot denne påstanden.

Er det rett at det å avgi norsk suverenitet til EU prosjektet vil ramme både de norske massene og ofrene for EU imperialismen?

Om dette stemmer. Kan vi da nekte for at norske nasjonale argumenter mot EU er argumenter som tjener både de norske massene og ofrene for EU imperialismen?

Om norske nasjonale argumenter tjener de norske massene og massene som er ofre for EU imperialismen i andre land: Hva kan legitimere at vi ikke selv bruker disse argumentene?

Om vi sier at vi kan ignorere dette poenget fordi andre større politiske aktører allerede bruker disse argumentene, så betyr det at en har manglende tillit til egne evner. Det betyr at en ikke har tro på at en kan stille seg i spissen for massene. Det er å abdisere oppgaven med å gå i spissen for massene for revolusjon. Dette er sjølsagt feil. For selv om vi idag er små og svake, så er det jo nettopp gjennom den politiske kampen i massene vi kan bygge oss sterke.

Sol skriver videre:

Som en liten merknad, kan vi her legge til at om Norge slutter seg til EU eller ikke egentlig har veldig lite å si for europeisk imperialisme. Norge er allerede en velintegret del av EØS, så norsk medlemskap i EU har mer å si for hva slags innflytelse det norske monopolborgerskapet har innenfor europeisk imperialisme

Kampen for norsk sjølråderett dreier seg ikke bare om for eller mot medlemskap i EU. Den dreier seg om norsk suverenitet overhodet. Herunder kamp mot avgivelse av suverenitet gjennom EØS og alle andre traktater og ordninger Norge har sluttet seg til som ledd i det norske monopolborgerskapets iver etter å underlegge Norge under EU prosjektet.

Sol skriver:

Helt fra begynnelsen har NATO-spørsmålet i Norge blitt knyttet til forsvar av norsk suverenitet. Når man peker på at nasjonalistiske partier som Sp og FrP er mot EU, må man også

peke på at de er sterkt for NATO.

Her vil jeg først opplyse om at det er noe nytt at Frp er blitt imot EU. Ved folkeavstemningen i 1994 var Frp et «ja» parti(https://no.wikipedia.org/wiki/Folkeavstemningen_om_Norges_tilslutning_til_EU_1994#Ja-siden). Det var på denne tiden i all hovedsak 3 partier som var for nasjonale argumenter mot EU: Sp, RV og AKP. Jeg tørre påstå at Sp på dette tidspunktet hadde en mer markert profil for internasjonal solidaritet enn partiet har idag(<https://arkiv.klassekampen.no/article/20161216/PLUSS/161219772>). Nei siden kjørte hardt på både nasjonale argumenter, og ikke minst argumenter imot «Festung Europa» («Festung Europa» var en vanlig betegnelse nei siden brukte mot EF – det som idag heter EU)) utifra solidariske argumenter. Det er ingenting som tyder på at de nasjonale argumentene under kampen mot EF førte til mindre oppslutning om den internasjonale solidariteten.

Kampen mot EU ble dominert av og ført på et solidarisk grunnlag hvor høyrepopulitiske partier som Frp ikke ville følt seg hjemme (Siv Listhaug var faktisk også den gang mot EU, men hun må ha følt seg veldig utilpass i Nei til EU når de sang: «Åpen grense, åpen port – men vi gje'kje nøkklan' bort»). Dette var ukontroversielt for alt fra Sp(<https://arkiv.klassekampen.no/article/20161216/PLUSS/161219772>), via nei-siden i Ap (som tilhørte partiets venstreside), SV, RV, AKP og en rekke andre mindre organisasjoner og uavhengige aktivister i Nei til EF og Ungdom mot EF den gang. Kommunistene hadde en sentral rolle i dette den gang. Selv om de i antall medlemmer var få, gjorde de seg viktige gjennom høyt aktivitetsnivå.

Sol argumenterer med at europeiske bønder har interesser i de imperialistiske strukturene som hindrer bøndene i fattige land (særlig i Afrika) i å beskytte sin produksjon mot frihandel på matvarer, og impliserer at dette også gjelder Norge. Men Norge

er en nettoimportør av jordbruksprodukter(<https://www.oecd.org/norway/politikk-for-fremtidens-landbruk-og-matproduksjon-i-norge.pdf>). Det høres derfor helt usannsynlig ut at norske bønder har store interesser i eksport av sine produkter til Afrika. Hvis dette var tilfellet så burde vel de fleste bønder her i landet være for medlemskap i EU? (som kjent er det motsatte tilfellet).

Sol skriver videre:

Kamerater som er sympatiske til nasjonalisme må hoppe gjennom så mange logiske bøyer at alle andre forhold som den norske nasjonen har til imperialisme må glemmes, og den norske nasjonen må framstilles som en ideal enhet som kan eksistere uten sjåvinisme, rasisme, osv. for at deres logikk skal fungere.

Jeg er litt usikker på hva som menes her, men antar at det menes at en må hoppe bukk over en rekke logiske brister. Jeg forstår i tilfellet ikke hvilke logiske brister dette er? Det samme gjelder påstanden om at «*alle andre forhold som den norske nasjonen har til imperialisme må glemmes*».

Er poenget at en ikke kan være glad i norske fjorder og fjell, dersom den norske stat er delaktig i imperialistisk utbytting? Kan en ikke være glad i det norske folk og føle tilhørighet til det, dersom den norske stat er delaktig i imperialistisk utbytting?

Et gjennomgående trekk hos denne artikkelen til Sol, og også artikkelen til Nora og Espen er at disse ikke skiller mellom Norge som land, den norske stat og det norske folk, men blander dette sammen i en suppe, og stempler all nasjonalfølelse og nasjonal patriotisme som dårlig siden de forutsetter at dette betyr støtte til den norske stat.

Skal vi kunne ha en rett linje i det nasjonale spørsmålet, må vi først ha en korrekt forståelse av hva en nasjon er. Det

viktigste teoretiske bidraget til denne forståelsen vi marxister har er artikler Stalin skrev på dette spørsmålet ((Stalin, Marxismen og det nasjonale og koloniale spørsmålet Artikler og taler i utval 1913-1934, Forlaget Oktober A/S, Oslo 1978)). Stalin definerer nasjon på følgende måte:

«En nasjon er et historisk oppstått, stabilt folkefelleskap formet på grunnlag av et felles språk, felles territorium, felles økonomisk liv og en psykologisk egenart som kommer til uttrykk i en felles kultur.» (<https://www.revolusjon.no/teori-og-analyse/teori/61-kommunistene-og-det-nasjonale-sporsmalet/>)

En nasjon er altså ikke det samme som en nasjonalstat. Vi må derfor skille den norske stat fra den norske nasjon og ikke se på dette som samme greie. Klarer man ikke å skille dette, vil man ha feil forståelse og følgelig også få feil politisk linje.

Hvilke nasjonale bevegelser er det rett å støtte? Er kriteriet vi skal stille om det er en undertrykt nasjon eller ikke? Stalin skriver at det er følgende kriteria vi må følge:

Det vil seia at ein må gje støtte til slike nasjonale rørsler som verkar til å svekkja, til å styrta imperialismen, og ikkje til dei som verkar til å styrkja og taka vare på han. (<https://tjen-folket.no/index.php/2020/09/25/det-nasjonale-sporsmalet/>)

Jeg har gjentatte ganger argumentert for dette prinsippet, og for at dette prinsippet betyr at vi må jobbe for nasjonal selvstendighet fra EU, og da kommer en ikke uten det nasjonale aspektet i denne kampen.

Sol argumenterer med at det finnes nasjonale politiske krefter i Norge som har interesser av imperialisme, og impliserer at

nasjonalisme i Norge derfor ikke kan være en progressiv kraft. Dette er et defaitistisk standpunkt hvor en avslører manglende tro på egne krefter, og bare underkaster seg sine politiske motstandere. Jeg er helt uenig i dette. Det norske monopolborgerskapet er unasjonale. Frp er egentlig monopolborgerskapets parti, men på populistisk vis aggitere det til de mest tilbakeliggende laga i småborgerskapet. Når de framstiller seg sjøl som EU motstandere, så er dette rein populisme. Når de har regjeringsmakt, så fører de den samme markedsliberale politikken som EU – en politikk som er fiendtlig til både arbeidere og bønder – og selger villig vekk sjølråderetten til EU. Nazistene framstiller seg også som nasjonale, men da Tyskland angrep Norge under den andre verdenskrig, avslørte de seg som de største landsforræderene og jobbet iherdig for å underkaste Norge under nazi-Tysklands herredømme. Kommunistene var derimot de fremste motstandsfolka under okkupasjonen. De ofret mest, og var mest aktive i kampen for norsk frihet og selvstyre. Hvorfor skulle da ikke vi kommunister være de rette folka til å heve det nasjonale banneret?

Sol skriver:

Sosialdemokratene i den Andre Internasjonalen fikk mye makt innenfor den borgerlige statens institusjoner delvis på grunn av et nasjonalistisk perspektiv, men det skulle gjøre at de senere tok siden til sine egne nasjonalstater mot det internasjonale proletariatet da første verdenskrig kom.

Her igjen blander Sol sammen nasjon og nasjonalstat, og at man ikke kan støtte det ene, uten og også støtte det andre. Ergo beviser dette, i følge Sol, at en ikke kan være nasjonal patriot, siden dette betyr støtte til den borgerlige nasjonalstaten. Men slike logiske brister får en også konklusjoner som bryter med det en objektivt ønsker å oppnå.

Eller mener Sol virkelig at folkemassene i disse landene hadde

objektive interesser av at det imperialistiske borgerskapet startet en verdenskrig?

Akkurat som at folkemassene den gang ikke hadde interesser av, men tvertimot ble skadelidende av krigen, er det det samme idag. Det norske folket, har som alt annet folk i verden ingen interesser i å bidra til at imperialistmaktene ruster opp og flytter sine posisjoner og tropper i forberedelse til krig.

Sol hevder at vi kommunister som argumenterer for at en bør kjempe mot avgivelse av suverenitet til det imperialistiske EU prosjektet også mener at *«vi må appellere til «de brede massene», og at vi ikke kan fokusere på innvandrere-arbeiderne og de fattigste i proletariatet generelt, siden de utgjør et mindretall».*

Jeg vet ikke hvor Sol har dette fra. Er det slik at det ene utelukker det andre her? Er det ikke mulig å ha ekstra fokus på spesielle lag i proletariatet, samtidig som en også appellerer til «de brede massene»? Jeg mener dette ikke bare er mulig, men nødvendig i dagens situasjon. Det virker som om Sol mener dette ikke er mulig, men at en må velge, og at han da mener kommunistene utelukkende skal fokusere på en del av arbeiderklassen som utgjør en minoritet av landets befolkning. Men hvordan skal en da gjøre revolusjon? Jeg vil minne om at kommunistenes fremste symbol er hammer og sigd – et symbol på enheten mellom proletariatet og bøndene. Bøndene er som kjent en del av småborgerskapet. Det er altså slik at kommunistene alltid har jobbet for å dra med seg de store folkemassene i revolusjon, under proletariatets ledelse. Da kan vi ikke utelukkende fokusere på et sjikt innen proletariatet.

Sol argumenterer med at øvre deler av klassene (hvor han trekker fram småborgerskapet og arbeideraristokratiet) er mer nasjonale en de lavere delene. Utfra denne inndelingen er det klart at han kun regner proletariatet til de lavere sjikt i klassesystemet. Hvis vi ser på den norske arbeiderklassen som en klasse som består av et øvre sjikt av godt betalte

arbeidere, og et lavere sjikt med dårlig betalte arbeidere, som vi kan betegne som proletariatet, så er det nok slik at flyktninger og innvandrere utgjør en større del av de laveste delene av arbeiderklassen. Det er naturlig at disse, på grunn av kortere botid i Norge, føler mindre nasjonal tilknytning enn de som har lengre røtter i landet. Slik sett er det ikke urimelig å anta at det i snitt i dette sjiktet er lavere nasjonalfølelse enn i de øvre lagene av arbeiderklassen. Det er likevel grunn til å få med seg at:

1. De fleste med flyktning/ innvandrer bakgrunn føler sterk tilhørighet til Norge(<https://www.nettavisen.no/mener/innvandrere-flest-foler-tilhorighet-til-norge/s/12-95-3423343445>))
2. 4 av 10 fattige barn i Norge har ikke flyktning eller innvandrer bakgrunn(<https://forskning.no/innvandring-okonomi/seks-av-ti-fattige-barn-har-innvandrerbakgrunn/1837887>)). Siden denne gruppen i snitt har flere barn enn den øvrige befolkningen(https://bufdir.no/Familie/Fattigdom/Ny_Bar_nefattigdom_i_Norge/)) er tallet neppe høyere for voksne.

I sum er det altså slik at tallene peker i retning av at også hos de laveste lagene i proletariatet er det en stor majoritet som føler sterk tilknytning til den norske nasjon.

Sol skriver:

Når de sjiktene som har hatt en relativt privilegert materiell stilling begynner å miste disse privilegiene sine, vokser de nasjonalistiske følelsene i disse delene. De tar til orde for å gjeninnføre den «avtalen» som hadde eksistert mellom dem og deres borgerskap, «det nasjonale løftet» så å si, hvor de var forent som en nasjon og hvor det nasjonale borgerskapets interesser var hele befolkningens interesser. Vi har sett dette fenomenet skje i Weimar-Tyskland, som endte med at Det tredje riket ble etablert.

NSDAP (det tyske nazistpartiet) fikk makten i kjølvannet av tapet av 1. verdenskrig, de store krigserstatningene Tyskland var tvunget til å betale, og det økonomiske krakket i 1929. I takt med at den økonomiske krisen forsterket seg, styrket NSDAP og kommunistpartiet seg. Dimitrov kritiserte i sin kjente

tale(<https://tjen-folket.no/index.php/2021/07/07/georgi-dimitrov-om-enhetsfrontens-og-folkefrontens-problemer/>)

kommunistene for å ikke klare å appellere tilstrekkelig til massene. Det er en avgjørende viktig oppgave at vi kan forklare for massene deres kortsiktige og langsiktige interesser og ha en troverdig strategi som kan tjene kampen for deres interesser. Da kan vi ikke av opportunistiske årsaker underslå det faktum at forsvar av nasjonal suverenitet tjener deres interesser både kortsiktig, men også langsiktig. Om vi ikke klarer denne oppgaven, så vil veien ligge åpen for ytre høyre, og de vil høste oppslutning i mangel av et troverdig kommunistisk alternativ.

Sol skriver:

Nasjonalistene har snudd det hele på hodet -- i stedet for å støtte seg på de avanserte for å mobilisere de mellomliggende og overbevise de bakvendte, velger de å gå til de bakvendte og trekke de avanserte ned på deres nivå! Dette er rein og skjær halehengs-politikk («tailism»).

Premisset for påstanden om at vi henvender oss til de tilbakeliggende lagene, ligger i at Sol har en hypotese om at de mest framskredne delene av arbeiderklassen (hvor han antagelig tenker på de fattige proletarene) ikke føler nasjonal identitet. Han viser ikke til noen fakta for å underbygge denne hypotesen. Den blir bare framstilt som et premiss vi skal godta a priori ((A priori er et latinsk begrep som innen filosofien betegner en type kunnskap eller påstand som ikke trenger støtte eller begrunnelse i erfaring)). I motsetning til Sol, så har jeg sjekket litt forskning på

feltet, og funnet at det er ingenting som tyder på at denne hypotesen stemmer. Tvertimot viser all forskning jeg har funnet på feltet at han tar feil (se tidligere i denne teksten for referanser til eksempler).

Det er dessuten uansett slik at det ikke er halehengspolitikk, om kommunistene agiterer for en politisk linje som ikke har oppslutning i flertallet i det fattige proletariatet, dersom denne linjen objektivt er i proletariatets interesser. Tvertimot er det halehengspolitikk om de unnlater å gjøre det av opportunistiske årsaker.

I sin videre argumentering argumenterer Sol som at vi som mener en ikke utelukkende skal henvende seg til de laveste lagene i proletariatet går inn for å sette småborgerskapet i førersetet for revolusjonen. Her gjøres det en logisk kortslutning. Det er nemlig fullt mulig å både mene at proletariatet må være den ledende klassen i revolusjonen, og at kommunistene ikke utelukkende skal agitere til denne klassen. Resten av dette poenget fra Sol blir en stråmannargumentasjon som ikke treffer på mål.

Konklusjon

Sol avslutter sitt innlegg med følgende:

Spørsmålet om patriotisme i bevegelsen kan dermed kokes ned til: skal vår bevegelse ha røttene sine i de mest undertrykte delene av folket som er mest avanserte i klassekampen, eller skal vi bygge bevegelsen vår på arbeideraristokratiets ufruktbare sanddyner og reaksjonære tendenser?

Denne konklusjonen hviler på to premisser som begge er feil:

1. At proletariatet er unasjonalt
2. At nasjonale argumenter, betyr at en setter arbeideraristokratiet i førersetet for revolusjonen

Jeg vil i stedet trekke fram Stalin sin teori til hvordan vi skal forholde oss til nasjonale bevegelser:

Det vil seia at ein må gje støtte til slike nasjonale rørsler som verkar til å svekkja, til å styrta imperialismen, og ikkje til dei som verkar til å styrkja og taka vare på han. ((<https://tjen-folket.no/index.php/2020/09/25/det-nasjonale-sporsmalet/>))

Det er så langt ikke ført fram noen gode argumenter som viser at Stalin tok feil i sin linje i dette spørsmålet, og det er heller ikke ført fram noen argumenter som motbeviser at kamp mot avgivelse av norsk suverenitet til EU prosjektet er en kamp som bidrar til å svekke, eller i det minste til å motvirke styrkingen av EU imperialismen, og dermed europeisk imperialisme generelt.

Jeg mener linjen til Stalin som nevnt over her åpenbart må være et korrekt linje. Å svekke, og styrte imperialismen er i proletariatets interesser. Om vi legger dette premisset til grunn, er det klart at forsvar mot avgivelse av nasjonal suverenitet til det imperialistiske EU prosjektet er uttrykk for en progressiv bevegelse som tjener proletariatet i både inn og utland. Det er derfor soleklart at en korrekt kommunistisk linje *må* være å gi støtte til denne kampen.